

EEN TROPISCH PARADIJS

NICARAGUA EN CENTRAAL-AMERIKA

HOLKE WIEREMA

Een tropisch paradijs

Sí, había llegado al Paraíso y mi dilema era uno solo: Comunicar o no este hallazgo a mis ilustres patronos europeos. Quedarme callado o anunciar mi hazaña.

Ja, ik was aangekomen in het Paradijs, en ik kende maar één dilemma: mijn ontdekking melden aan mijn hooggeachte Europese begunstigers, of niet. Blijven zwijgen of mijn heldendaad aankondigen.

Carlos Fuentes, *Las dos Américas*¹

Een tropisch paradijs

Nicaragua en Centraal-Amerika

HOLKE WIEREMA

Hilversum
Verloren
2026

Bijzondere dank aan fotograaf Rob Brouwer, die zijn foto's beschikbaar heeft gesteld voor dit boek. Eveneens dank aan Sander van Lanen, die foto's beschikbaar stelde van zijn vader, fotograaf Piet den Blanken.

Afbeelding op het omslag:
San Carlos, Nicaragua, 1983 (foto auteur).

© 2026 Holke Wierema
Uitgeverij Verloren bv
Torenlaan 25
1211 JA Hilversum
www.verloren.nl

ISBN 978 94 6455 206 5

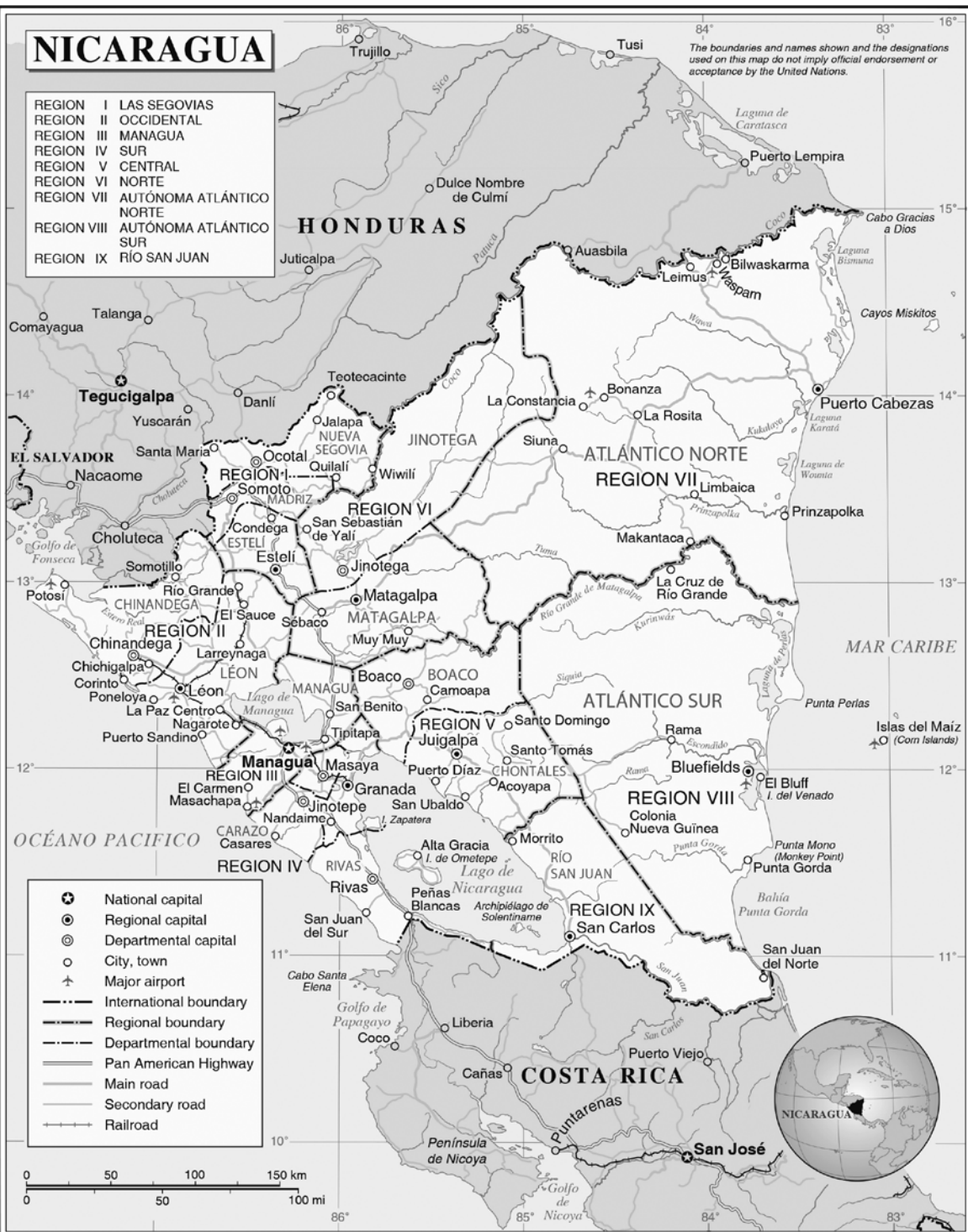
Omslagontwerp: Rombus/Patricia Harsevoort, Hilversum
Opmaak: Rombus/Eva Nicole Pool, Hilversum

This publication has been produced in accordance with the EU Deforestation Regulation (EUDR).

No part of this publication may be reproduced in any form, including use for text and data mining, without written permission from the publisher.

REGION I	LAS SEGOVIAS
REGION II	OCCIDENTAL
REGION III	MANAGUA
REGION IV	SUR
REGION V	CENTRAL
REGION VI	NORTE
REGION VII	AUTÓNOMA ATLÁNTICO NORTE
REGION VIII	AUTÓNOMA ATLÁNTICO SUR
REGION IX	RÍO SAN JUAN

The boundaries and names shown and the designations used on this map do not imply official endorsement or acceptance by the United Nations.

Inhoud

Inleiding: Brug tussen continenten	11
Een gelaagde en rijk geschakeerde samenleving	13
De eigenheid van de Nicaraguaanse natie	15
Verantwoording	17
Opbouw van het boek	21
DEEL I ONDER SPAANSE HEERSCHAPPIJ (1492-1821)	
1 Ontdekking en verovering (1492-1527)	27
De mediterrane wereld aan het eind van de Middeleeuwen	27
De ‘ontdekking’ van Amerika	32
Precolumbiaans Midden-Amerika	35
De reizen van Columbus	38
‘Nuestra Santa Fe’	43
Het patronaat van de Kroon in West-Indië	46
Botsende belangen op Tierra Firme	47
Gil González Dávila en Nicaraos	49
Chorotegas en Nicaraos	52
Pedrarias en zijn rivalen	55
2 Bestuur van de kolonie (1527-1700)	61
Het Spaanse bestuur in Amerika	61
De koloniale bestuursorganen in Spanje	65
Het Reino de Guatemala	68
Strijd op de wereldzeeën	71
Bekering als instrument van inpassing	74
De Gobernador van Nicaragua	79
Gevolgen van de Conquista	83
3 De koloniale samenleving (1527-1700)	85
Veelheid van culturen	85
De humanitaire ramp	89
Een nieuwe bevolkingsgroep	90
De missie in Nicaragua	93

Maatschappij en bedrijvigheid in de Kolonie	98
De encomienda-economie	101
Handel en plantages	104
Migratie naar rurale gebieden	108
4 De jaren van de Spaanse Bourbons (1700-1821)	112
Spaanse macht in Amerika	112
De opkomst van Engeland: plantages, handel en slavernij	114
Britse druk op de Spaanse hegemonie	118
Ontwrichting van het Spaanse imperium	122
De gevolgen in Midden-Amerika	125
De liberale revoluties	126
Nicaragua in het Centraal-Amerika van 1800	130
 DEEL II ONAFHANKELIJK (1821-1850)	
5 Onafhankelijk van Spanje (1821-1850)	137
Aan de vooravond van onafhankelijkheid	137
Mexico breekt met Spanje	140
De Centraal-Amerikaanse onafhankelijkheid	144
Naar een nieuwe nationale identiteit	146
De Centraal-Amerikaanse Federale Republiek	148
De eerste economische stappen	150
Ruzie in de Federatie	152
Timbucos en Calandracas	154
De Centraal-Amerikaanse burgeroorlog	157
Breuk met de Federatie	159
Manifest Destiny en Angelsaksische expansiedrift	167
Goudkoorts	173
De Centraal-Amerikaanse economie omstreeks 1850	177
 DEEL III EEN NIEUW IMPERIUM (1850-1974)	
6 De Verenigde Staten en Nicaragua (1850-1910)	183
Angelsaksische rivaliteit	183
Avonturiers op het Nicaraguaanse strijdtoneel	185
‘President’ William Walker	190
Conflict met de buurlanden	191
Dertig Conservatieve jaren	196
Het Liberale bewind van Zelaya	199
Zelaya’s conflicten met imperiale machten	201
De ‘Splendid Little War’	204
Koffie als motor van verandering	207

Structuurverandering in de rurale samenleving	209
Interoceanisch kanaal	214
De Verenigde Staten worden wereldmacht	220
7 Sandino en de nationale soevereiniteit (1910-1934)	225
Einde van het tijdperk Zelaya	225
‘Send in the Marines’	229
Geopolitieke belangen	232
Coolidge stuurt Stimson	237
Het verzet van Augusto César Sandino	239
Strijd tegen de ‘invasores’	244
De Guardia Nacional	249
Moord met voorbedachten rade	252
8 Het begin van de Somoza-dynastie (1934-1956)	257
Roosevelts Good Neighbor Policy	257
Anastasio Somoza García	261
Tacho’s machtsgreep	263
Veranderende samenleving	265
Exporteconomie in een hogere versnelling	268
Het witte goud	272
Family business	275
Somoza en Roosevelt	278
Washingtonse dilemma’s in de Tweede Wereldoorlog	283
Koude wind uit het Noorden	288
De ‘verkiezingen’ van 1947	293
Koude Oorlog	295
9 Groeiend verzet (1956-1974)	298
Studentenprotest	298
Feest met een bloedig slot	301
Groeiende weerstand en repressie	303
Olama y Mollejones en meer gewapend verzet	305
Beginjaren van het FSLN	310
De ideologie van het Frente	317
Een kolkend sociaal klimaat	319
Het ‘Programa Histórico’	323
Somoza en de aardbeving	326
DEEL IV REVOLUTIE (1974-1990)	
10 Opstand en revolutie (1974-1979)	333
Kerstreceptie onder vuur	333

Richtingenstrijd binnen het Frente	337
Het internationale toneel	340
Het keerpunt	346
Overval op het Palacio Nacional	353
Somoza wil niet wijken	357
Het grote offensief	362
Het internationale politieke front	370
Een roemloze, chaotische aftocht	374
De zwaar bevochten overwinning	377
11 De sandinisten aan de macht (1979-1990)	380
Een nieuw begin	380
De verdeling van de macht	382
Ambitieuze regeringsprogramma	386
Amerikaanse adviezen	389
Het landsbestuur	391
'Directe democratie'	394
De Nationale Alfabetiseringscampagne	400
Reforma Agraria	402
Gezondheidszorg voor iedereen	411
Leger van het volk	415
12 Contrarevolutie (1979-1990)	418
Chaotische vlucht	418
Binnenlandse onvrede	419
Tegenstanders worden contra's	423
Een oppositieleider uitgeschakeld	427
Ronald Reagan wint de verkiezingen	429
Amerikaanse druk	433
'Taking the war to Nicaragua'	438
Hulp van de generaals	440
Casey's proxy-war	444
Wapens, geweld, terreur	448
Chaos en verdeeldheid binnen de FDN	454
Economische boycot en internationale solidariteit	457
De verkiezingen van 1984	461
Reagans 'Freedom Fighters'	464
'Project Democracy' ontmaskerd	470
De 'gunboat diplomacy' op herhaling	473
Economische uitputtingsslag	476
Het Iran-Contraschandaal	479
Contadora en Manzanillo	482

13 Jaren van transformatie (1979-1990)	485
Een tienjarig politiek experiment	485
Gemengde economie	489
Landbouwrevolutie	493
Bestuur en democratie	500
De onderhandelingen van Esquipulas	510
De gecoördineerde roep om 'democratie'	517
De verkiezingen van 1990	522

DEEL V THERMIDOR (1990-)

14 Einde van een revolutie (1990-1996)	531
De verslagen vechthaan	531
Het regeringsprogramma van de UNO	535
Transitieakkoord	537
De contra's ontwapend	540
De Witte Madonna	543
Terugkeer van USAID	546
Een verdeeld Frente	551
De Movimiento Renovador Sandinista	555
Waarom verloor het FSLN?	558
En de Nicaraguanen?	565
15 De nieuwe dynastie (1997-)	571
De corrupte Arnolfo Alemán	571
Een duivelspact in de maak	576
Schoon schip met Enrique Bolaños	579
Ortega's nietsontziende machtspolitiek	587
Eindelijk weer president	591
Aan de macht om te blijven	595
Vertrapte protestbeweging	601
Nepotisme	608
Opnieuw een verkiezingsfarce	612
Het land uitgezet	614

Epiloog: De revolutie ontspoord	616
Dank	622
Afkortingen	624
Noten	628
Literatuur	680
Index	693

Inleiding

Brug tussen continenten

De Nicaraguaan wordt geboren in de hoek van een Griekse
'Y', in een middellandse samenvloeiing die verplicht tot de
onophoudelijke activiteit van verenigen, samensmelten en
dialoog voeren.

Pablo Antonio Cuadra

De Nicaraguaanse schrijver, dichter, literatuur- en kunstcriticus Pablo Antonio Cuadra (1912-2002) vertelt ons dat de Nicaraguaan wordt geboren op een punt van samenkomst, van verbinding van gebieden, oceanen en culturen. Dit speciale gegeven bepaalt veel van zijn wezen en van de kenmerken van zijn geschiedenis, een geschiedenis van samenkomst én van tegenstellingen, van kameraadschap én van strijd, van eenheid én van diversiteit. Deze kenmerken komen al vanaf de vroegste geschiedenis van het gebied steeds weer naar voren en geven een speciale kleur aan het land en de bewoners ervan. Cuadra beschrijft dat prachtig in de meest uiteenlopende dimensies in zijn boek *El Nicaragüense*. Als iets daarbij opvalt is het wel de natuurlijke voorkeur voor eenvoud, het essentiële, het meest noodzakelijke dat als goed genoeg wordt ervaren, treffend uitgebeeld door de illustratie van de blote voeten in de caïtes op de omslag van het boek. De caïte is de 'schoen' die enkel bestaat uit een zool met een paar leren bandjes die de zaak op zijn plaats moeten houden. De Nicaraguaan gebruikte vanouds die caïte, een functionele bescherming van de voetzool in het tropisch klimaat van het land. Cuadra noemt andere voorbeelden, zoals het typische verschil tussen de in vele kleuren beschilderde Costa Ricaanse carreta (ossenkarr), meer gericht op uiterlijk vertoon, en de Nicaraguaanse versie, die enkel uit de functionele essentie bestaat: in elkaar gezet met ongeverfd hout, zonder overbodig geachte versieringen. De traditionele kleding, bestaande uit de tot de hoofdfunctie teruggebrachte rok met daarboven de witte guipil (blouse) voor vrouwen en voor mannen een blauwe pantalon met een wit katoenen hemd.

Het is fascinerend wat uit deze samenkomst en deze eenvoud is voortgekomen: een bijzonder land waar men de ander niet afwijst of discrimineert maar hem deelgenoot maakt van de gemeenschap, waar de verschillende culturen die de oorsprong vormen van de huidige bevolking zijn terug te vinden in

de aard, tradities en gewoonten van land en volk. En waar de buitenstaander zich welkom kan voelen, omdat hij wordt geaccepteerd en met goed humeur wordt opgenomen in de gemeenschap. Dat is een kenmerk, dat te vinden is dwars door alle sociale lagen en groepen heen die het land kent. Het komt tot uitdrukking in de namen van de mensen, veelal van Spaanse origine, in de cultuur, tradities en gezegden, waarin de oude inheemse oorsprong én de hang naar eenvoud, naar het essentiële, duidelijk te herkennen is. Daar is de Nicaraguaan van welke sociale afkomst dan ook terecht trots op, soms op een echt Nicaraguaanse manier met veel zelfspot. Zo wordt het woord *indio* in die zin gebruikt om de ander te ontwapenen ‘*soy un pobre indio*’, waarmee de ander te verstaan wordt gegeven dat de spreker echt niet op zijn achterhoofd gevallen is.

Cuadra spreekt van ‘de ironie en het drama Nicaraguaan te zijn’, waarmee hij doelt op het eeuwige dilemma van eenheid en strijd. Met een verwijzing naar de nationalistische manifesten van de *Movimiento de Vanguardia*, de Nicaraguaanse literaire beweging die hij in 1936 in Granada samen met de dichters José Coronel Urtecho en Joaquín Pasos oprichtte, brengt hij het onder woorden. De deelnemers van die beweging dompelden zich onder in de elementen van de volkscultuur van gemengde oorsprong, ‘*nuestra cultura mestiza*’, om een Nicaraguaanse cultuur te voeden en te produceren. ‘*Yo pelié con don Gil en la primera / guerra nicaragüense. De muchacho era indio, / y español y al unísono me herían. / Tengo el grito bilingüe en las dos fosas / porque me dieron flechas en el lado blanco y balas / en mi dolor moreno*’,² schrijft hij in een gedicht waarmee hij het boek, een verzameling van korte schetsen uit het dagelijks leven, opent.³ Het verschil met de wijze waarop de oorspronkelijke bewoners in Nicaragua een plaats gekregen hebben door deze vermenigving van culturen – gesymboliseerd door het Nicaraguaanse volkstheater van de *Güegüence*⁴ ook wel *Macho Ratón* genoemd, het oudste in Latijns-Amerika, dat teruggaat tot de zestiende eeuw – vergeleken met de bewoners van het Noorden van Amerika kon niet groter zijn.⁵

Het zijn mogelijk ook de overeenkomsten met de Nederlanders, die aanspreken: ‘De Nicaraguaan wijdt steeds zijn meest scherpe kritiek aan zijn eigen land en aan zijn volk. [...] De taal die de Nicaraguaan gebruikt is een directe, maar geen kwetsende’ zegt Cuadra. En: ‘Het meest grof gebekte volk ter wereld [...] noemt de dingen bij hun naam’.⁶ Nicaragua is al sinds millennia de zone van voorbijgangers en naar buiten gerichte volkeren, die elkaar verdrongen, door de Spanjaarden gezien als *punte* (brug), al niet meer tussen Noord en Zuid, maar tussen de beide oceanen. Hier zou zich mogelijk het *Estrecho Dudoso*, de Betwijfelde Zee-engte, bevinden.⁷ Dit land en zijn bewoners inspireerden mij tot het verder onderzoeken van hun geschiedenis, hun strijd, hun tradities en gewoonten en hun zoektocht naar steeds nieuwe vormen van samenleven, waarin de genoemde kenmerken zo’n belangrijke rol vervullen. Die inspiratie werd gevoed door de vijf jaren (1981-1986) toen ik er woonde en werkte, de

vele bezoeken die ik nadien aan het land en de regio bracht en de opdrachten die ik er voor verschillende organisaties mocht uitvoeren (1986-2003).

Een gelaagde en rijk geschakeerde samenleving

De geschiedenis van Centraal-Amerika kent vele dimensies en lagen, die zowel op het maatschappelijke, het economische, het culturele, als op het persoonlijke vlak buitengewoon kleurrijk en veelvormig zijn. In zijn roman *Cien años de soledad* (Honderd jaar eenzaamheid) heeft Gabriel García Márquez deze wereld in al zijn lagen en dimensies op meesterlijke wijze uitgewerkt. In de verbeelding van de verschillende fasen van de postkoloniale geschiedenis, die één van die dimensies in het boek vormt, komen de intermenselijke verhoudingen, de verbondenheid met het land, het klimaat van de subtropen, tradities, mythes, verhalen, de *caudillo*, de patriarch en de grote invloed van vrouwen sterk naar voren. Op de achtergrond speelt steeds de macht, zichtbaar en onzichtbaar, soms even plotseling als gewelddadig opdoemend uit de meest onverwachte hoeken. Niets is wat het lijkt, en toch is het reëel. De meest onwaarschijnlijke gebeurtenissen in de roman vinden hun basis in de historische werkelijkheid, die door García Márquez op creatieve wijze is verbeeld en vormgegeven in de vele dimensies die het leven in deze regio kenmerken. Het boek, geschreven vanuit de context van de Colombiaanse *Ciénaga*, staat voor velen in de zuidelijke helft van het continent als het verhaal van hun eigen geschiedenis.

Dat geldt ook zeker voor Nicaragua en veel Nicaraguanen. De gebeurtenissen die hier worden verbeeld illustreren op vele wijzen het kleurrijke, vaak niet-rationele leven, de passie zoals de Nicaraguanen die hebben ontwikkeld voor hun land en hun hoger doel, de strijd tussen de liberalen die de staat willen moderniseren en conservatieven die haar juist willen conserveren, liefst in haar archaïsche vorm, maar die onderweg beiden verward raken in hun doelen zodat niemand uiteindelijk nog precies weet waar het ook alweer om ging. De historie en de kleurrijke cultuur van de regio die het onderwerp is van dit boek past in dat kader van een bruisende samenleving die vele hoogte- en dieptepunten kende, maar steeds opnieuw met een grenzeloos optimisme de draad weer oppakt. In sprankelende literatuur, kunst, muziek en theater geven de bewoners uiting aan hun vele gevoelens van vreugde, verdriet, heimwee en verlangen zoals die voortkomen uit hun grote diversiteit van culturele, historische en etnische afkomst.

Een sociaaleconomisch kader voor mijn studie biedt Daniel Slutzky in zijn introductie uit 1971 bij het boek *Interpretación del desarrollo social Centroamericano* van Edelberto Torres Rivas.⁸ Hij beschrijft hoe de ontwikkeling respectievelijk onderontwikkeling van de Latijns-Amerikaanse landen niet los kan worden gezien van hun interne en externe historische context. Die context

is de ontwikkeling van de kapitalistische productiewijze als dominante economische en sociale structuur, waarin de landen die een vroege economische en industriële ontwikkeling doormaakten een hoofdrol vervullen, en waarin de landen van Latijns-Amerika in hun interne en externe ontwikkeling daarvan afhankelijk raakten. Die verschillende rollen zijn afhankelijk van respectievelijk de voorsprong van de eersten en achterstand van de laatsten in het economische en sociale ontwikkelingsproces, hetgeen in sterke mate werd bepaald door historische factoren.

De verovering door Spanje van het nieuwe continent, de *Conquista*, leidde tot enorme breuken in de sociale, politieke en economische structuren van de daar levende volken. Massaal sterven van de oorspronkelijke bevolking was het gevolg en de overlevenden werden al snel overheerst door de nieuwkomers. Een keerpunt in deze ontwikkeling kwam aan het eind van de achttiende en het begin van de negentiende eeuw. De Amerikaanse Revolutie (1765-1783), die eindigde bij de Vrede van Parijs en de breuk met de Engelse monarchie, werd gevolgd door grote turbulenties in Europa door de Franse revolutie en de opkomst en ondergang van Napoleon. Daarvan waren de gevolgen voor het Spaanse koninkrijk aanzienlijk. De Britten, en in mindere mate de Fransen, konden in deze periode hun posities in de regio versterken, terwijl in Noord-Amerika de verhoudingen tussen het Noorden en het Zuiden begonnen te verscherpen, wat uiteindelijk zou uitmonden in de burgeroorlog (1861-1865). In de tussenliggende jaren bevochten de dominante sectoren van de Centraal-Amerikaanse samenleving hun onafhankelijkheid van Spanje.

Dat lukte in 1821, maar met voortzetting van de door Spanje geïntroduceerde archaïsche organisatie van de samenleving. In Centraal-Amerika leidde deze achterstand tot economische en politieke afhankelijkheid, in eerste instantie van Europa, met name van Groot-Brittannië. Afhankelijkheid, gecombineerd met een rol van toeleverancier van grondstoffen en onverwerkte landbouwproducten deden de economieën van Centraal-Amerika in feite in dienst staan van de ontwikkeling in het Noorden. Belangrijke beslissingen werden dáár genomen, en niet in de landen van Centraal-Amerika zelf. Ook op de prijsvorming van hun beperkt aantal exportproducten hadden ze geen enkel vat. Zo ontstond een bourgeoisie die zich meer op buitenlandse, dan op binnenlandse connecties richtte, daar bindingen kreeg en ervan afhankelijk werd. Haar rol was de van levering van landbouwproducten en grondstoffen tegen lage prijzen. Productieverhoudingen met de inzet van zo goedkoop mogelijke arbeid maakten dit mogelijk. Zo werd de ontwikkeling van Centraal-Amerika extern afhankelijk.⁹

Daardoor was de ontwikkeling van de eigen economie en maatschappij zeer onevenwichtig. Deze hing af van een zeer beperkt aantal exportgewassen, waarvan de prijzen enorm konden fluctueren, mede onder invloed van de monopolies van grote buitenlandse multinationale ondernemingen met hun dominante positie in die sectoren. De lage inkomens, de werkloosheid en de

grote sociale onrust die dit alles met zich meebracht hadden een onmiddellijke en vaak verwoestende impact op de maatschappij.

Industrialisatie kwam in Centraal-Amerika – hoewel per land verschillend – maar beperkt op gang. Bovendien waren het vaak buitenlandse bedrijven in de zogenoemde *maquila*-zones: afgeschermdе belastingvrije zones, dicht bij de export-infrastructuur waar goedkope arbeid voorhanden was en waar ook andere vestigingsvoordelen werden gegeven. Door dat enclave-karakter, dat ook al de plantage-economie had gekenmerkt, was de bijdrage aan de lokale welvaart voor de meerderheid van de bevolking beperkt. Het waren vooral de elites die profiteerden.

Tegenstellingen tussen deze beide groepen bleven dan ook niet uit. Dege-
nen die protesteerden werden vaak hardhandig onder de duim gehouden. Zie-
daar de context waarin de Somoza-clan in Nicaragua geplaatst kan worden:
het in dienst van buitenlandse belangen beheersen van de interne verhoudin-
gen. Daarbij werd geen middel geschuwd om er ook zelf flink van te profite-
ren. Zolang de Somoza's deze rol vervulden konden zij aan de macht blijven,
want, zoals president F.D. Roosevelt zijn mening over Somoza García eens
kernachtig uitdrukte: *'Sure, he is a son of a bitch, but he is ours'*. Het denken
in Nicaragua in de tweede helft van de twintigste eeuw plaatst zich ook in dit
denkraam, dat eigenlijk al in 1927 begint met de strijd van Augusto César San-
dino. Hij streed vooral voor nationale soevereiniteit en had als voornaamste
doel een eind te maken aan de Noord-Amerikaanse bezetting van het land. De
titel *Imperialismo y Dictadura* van het belangrijkste boek van Jaime Whee-
lock,¹⁰ een van de leiders van de revolutie van 1979, drukt in feite eenzelfde uit:
het huidige Nicaragua kan niet los worden gezien van het historische proces
dat daar al vanaf de kolonisatie naar toe heeft geleid.

De eigenheid van de Nicaraguaanse natie

Nicaragua werd pas in de negentiende eeuw een zelfstandige natie. Aanvan-
kelijk viel de regio, of provincie, zoals deze ook wel werd genoemd, onder de
jurisdictie van de *Capitanía General de Guatemala*, waar de Spanjaarden het
bestuur voor het centrale deel van de Istmus hadden gevestigd. De *Capitanía*
viel onder het *Virreynato de México*, het onder-koninkrijk dat onder gezag
van Spanje bestuurd werd door een *Virrey* (onderkoning), die overigens wei-
nig zelfstandig mocht doen zonder instemming van de Kroon in Spanje vooraf.
Na de onafhankelijkheid in 1821 van Guatemala sloot het zich eerst gedurende
twee jaar aan bij het Eerste Mexicaanse Keizerrijk, waarna het in 1823 als de
Verenigde Staten van Centraal-Amerika een onafhankelijke republiek werd. In
1838 werd Nicaragua een zelfstandige republiek. Dit gegeven is van belang bij
de interpretatie van de geschiedenis van het land, die we oorspronkelijk meer
kunnen lezen als de geschiedenis van de regio. De landsgrenzen van de latere

In dit boek neemt Holke Wierema de lezer mee door de turbulente geschiedenis van Centraal-Amerika, met Nicaragua als centraal voorbeeld. Van de Spaanse verovering en kolonisatie tot onafhankelijkheid, revolutie en de politieke stabilisatie van de twintigste eeuw: elke fase wordt zorgvuldig geanalyseerd en in context geplaatst.

Hoewel er veel literatuur over de regio bestaat, ontbreekt een overzicht dat de lange geschiedenis en de uiteenlopende perspectieven samenbrengt. Talrijke spelers – van oorspronkelijke bewoners en koloniale mogendheden tot nieuwe wereldmachten – met vaak tegengestelde belangen, hebben allemaal hun rol gespeeld.

Een tropisch paradijs laat zien hoe deze verschillende gezichtspunten, conflicten en tegenstellingen het ontstaan van het huidige Centraal-Amerika hebben vormgegeven. Het biedt daarnaast inzicht in geopolitieke strategieën, sociale conflicten en historische transitie, en toont hoe de geschiedenis van één regio kan helpen de dynamiek van wereldpolitiek en maatschappelijke verandering beter te begrijpen.

Holke Wierema (1951) vertrok in 1981 naar Nicaragua, waar hij samen met een Nicaraguaanse collega een sociaaleconomisch opleidingsprogramma voor Centraal-Amerikaans landbouwkader coördineerde. Hij bleef betrokken bij het continent via zijn promotieonderzoek en

werkzaamheden bij het Instituut voor Ontwikkelingsvraagstukken van de Tilburgse universiteit, Cordaid en Save the Children. Zijn jarenlange ervaring en uitgebreid aanvullend onderzoekswerk vormen de basis voor dit boek.

9 789464 552065